

Vit stuðla tykkum - grønlendingar!

Oddagrein

RÆTTILIGA turbulent viðurskipti hava verið í danska ríkisfelagsskapinum í eina tíð og ikki minst hesa seinastu mánaðirnar. Tað er av álvara farið at prutla undir lokinum í báðum teimum norðaru pørtum av kongaríkinum, Grønlandi og Føroyum. Óneyðugt er her at endurtaka spurningarnar, sum eru millum Føroyar og Danmark, men lat okkum hyggja eitt sindur at støðuni millum Grønland og Danmark.

Í NÆRUM hálva öld hava danir dult fyrir grønlendingum, at land teirra varð brúkt til at goyma kjarnorkubombur og var lendingarstað fyrir fløgfar við kjarnorkubombum. Hetta er nærum ótilgeviligt at gera móti sínum egna fólk - móti einum fólk í ríkinum. Uttan mun til hvat enn verður sagt um týðningin av at verja vesturheimin móti kommunismuni og Russlandi, so kann tað ógjøtt - ógjøtt - verða góðtíkið, at eitt land - og her ein partur av einum ríkisfelagsskapi - í loyndum fjarir slík óyðileggingarvápn í - ja sínum egna kjallara, uttan at siga teimum har búgva frá.

GRØNLENDINGAR hava ikki bert fullan rætt til endurgjald fyrir tvangsflýtingina av fólkunum í Thuleøkinum - teir hava krav uppá virðing frá teimum, sum teir eru í Ríkisfelagsskapi við. Og minsta krav fyrir virðing er, at tú er kunnaður um, at slík vápn eru partur av tínum egna umhvørvi. Ta virðing hava danir ikki víst grønlendingum. Borgarnir í Thuleøkinum, sum vórðu tvangsfluttar á sinni, finga einki endurgjald og onga frágreiðing. Nú krevur grønlenska landsstýrið teirra vegna endurgjald frá dansku stjórnini, sum er tann, ið abyrgdina hevur. Tað er ein dansk stjórn, sum hevur givið loyvi til hetta, og tí skal tað eisini vera ein dansk stjórn, sum í dag játta grønlendingum tað teir krevja í endurgjaldi.

SUM stóri beiggj í ríkinum kann Danmark ikki loyva sær at geva lítla beiggja, Grønlandi slíka viðferð. Vit hava størstu virðing fyrir og fullan samhuga við grønlendingum, og taka fult og heilt taka undir við stjórnarleiðara teirra, Lars Emil Johansen, tá hesin setir krøv sínir fram móti dønnum.

EINGIN ivi er um, at vit eru komin hartil, at allur ríkisfelagsskapurin eigur at endurskoðast. Føroyingar og grønlendingar hava í mongum havt sera góð viðurskipti við danir, men langt frá í øllum málum. Og her er Thulemálið eitt gott dømi, har Danmark má og skal lurta eftir grønlendingum og sum eitt minstamark ganga teirra krøvum á møti.

NÚ vit frætta, hvussu støðu- og klettafastur grønlenski leiðarin stendur mótevígis dønnum kundi ein ynskt, at eisini vit føroyingar áttu politikarar av Lars Emil-slagnum.

Sosialurin

Skattatrýst – hvat er tað!

Politikarar í dag eru samdir í tveimum:
at skattatrýstið í landinum er ov høgt og
at hini – í hesum fòrum danir hava skylduna av tí

Hetta er ikki so. Aftan á at hava fylgt við í politikki nú í nøkur ár, verið á hvørjum landsfundi hjá Javnaðarflokkinum, verið á hvørjum fundi, sum Javnaðarflokkurin hevur havt og lisið øll bløð, sum eru komin út, er tað, aðrenn samráðingar nú verða við danir, rætt at gera okkum púra greitt, soleiðis at orðaskiftið, ið nú er, ikki verður enn meira avlagd.

Skattatrýstið kemur frá figgjarlógini, politikarar eru valdir at umsita figgjarlógina og er skattatrýstið ov høgt, so er tað tekin um, at útreiðslusíðan er ov høg og í verandi støðu er tað eyðsýnt, at rentuútreiðslurnar á figgjarlógini eru alt ov tyngjandi og muguniður. Tað kannu vilt verða samd um.

Men at útreiðslusíðan er ov høg ikki bara av rentunum, tað eru eisini aðrar orsøkir. Har eru aðrir postar á figgjarlógini, ið eru ógvuliga óvanligir og sum ikki eru á figgjarlógum í øðrum londum.

Tá ið danir góvu føroyingum lán til endurstovnan av bankaskipani, gjørdur teir sum ein og hvør annar lángevni, teir hóvu um eitt budgett og settu spurningin, hvat gera tit fyrir at klára framtíðina.

Danir eru ikki býttir, teir

dugdu at siggja, at har vóru ymsar greinar á figgjarlógini, sum ikki eru á øðrum figgjarlógum. Nevnst kann **iløgstuðul til fiskiflotan, smoltstuðul** og aðrar greinar, ið teir settu spurnar tekin við.

Javnaðarflokkurin, ið tá ráddi fyrir borgum, fór konstruktivt í gongd við hesar spurningar, tí í prinsippinum eigur Javnaðarflokkurin í høvuðsheitinum at hava trý høvuðsøkini á eini figgjarlóg: **eitt gott heilsuverk, eitt almennaverk og eitt undirvísingaverk.**

Danir søu, at har var vilji til eitt konstruktivt arbeiði, og í samráðingunum í oktober 93, tá átóku teir sær at figgja 100 milliónir av rentugjaldinum. Hetta var aðrenn valið. Í valstríðnum var tað aftur sama lagið, har flokkar kappabúst um at lova bæði hetta og hatta á figgjarlógini, serliga var lagt til merkis, at Sambandsflokkurin, Sjálvstýrisflokkurin og Verkamannafylkingin góvu lyftu um, at nú skuldi arbeiðsloysstryggingin eisini figgjast yvir figgjarlógina.

Tann parturin av Javnaðarflokkinum, ið helt fast við, at arbeiðsloysisskipanin skuldi vera uttanfyrir

figgjarlógina, tí við tí grund, at annars bleiv skattatrýstið ov høgt, hann tapti, og hetta viðgitta samráðingarúrslitið við danir, sum kom fyrir einum ári síðan, tað var verri enn eitt ár frammanundan, tí nú vildu danir als ikki á-taka sær at figgja nakað av rentubýrðini. Aðrenn var tað hóast alt 100 milliónir. Uttan iva tí at fyrra landsstýrið vísti ein vilja til at gera nakað sjálvir.

So nú eru vit farin út at skriva lánsbrøv fyrir framfóti eini 1/4 milliardum árið. Hetta ljóðar ógvuliga fint og SvF er um at hoppa og dansa av frøi, hvørja ferð sólan av hesum ólukklu lánsbrøvum gongur væl. Men er tað nú so gott?

Hetta er jú einki annað enn lán til landskassan, og tá vit hava gjørt tað í 4 ár, so skylda vit 1 milliard meira og hava eina rentubýrðu, sum er 100 milliónir størri og harvið eisini eitt harðari skattatrýst.

Figgjarmálaráðharrin er avgjørt á rættari leið, tá ið hann sigur, at danir eiga at strika rentugjöldini nú í nøkur ár, men tað verður torført at fáa teir til tað, uttan at nakað verður gjørt frá hesari síðuni eisini. Og har er nakrir útreiðslu-postar á figgjarlógini, sum ikki eiga at vera har, eing-

in ivi um tað, t.d. fløgstuðulin til fiskiflotan, har ein stóur partur fer til at halda lánistovnar skaðleysar, smoltstuðulin til alivinnuna, har alivinnan sambært stjóranum í Føroya Banka er ein sunn og lønandi vinna, og stuðulin uppá 50 milliónir til ALS, sum ógjøtt átti at verið komin á figgjarlógina. Hetta er harðliga sagt, men veruleikin í dag er tann, at nú flýggjar tað arbeiðandi fólk, meðan hini, sum einki hava at gera, hava tað stórt sæð líka gott uttan at taka lut í dagligum strevi fyrir at halda samfelagnum gangandi. Soleiðis er veruleikin bara. Eini góð ráð til Jóannes Eidesgaard frá einum gomlum javnaðarfólki: Ták tú og skarva 150 milliónirnar burtur á hasum trimum greinum, fær síðan til danir og sig, at nú mugu teir strika 300 milliónir, so hevur tú 450 milliónir at arbeiða við, setur undirskotið á figgjarlógini til 0, so eru 250 milliónir eftir og so eingi lánsbrøv og einki lán, einki við at økja úteftir á figgjarlógini, men lætt hjá dagliga borgaranum við 250 milliónum, so skalt tú nokk siggja, at vend kemur í.

Dialogus

Prógv

Margit Gaard Joensen, Klaksvík, hevur fingið sveinabræv sum frisør. Hon lærdi hjá Salong Sólrún í Klaksvík, læri-meistari var Sólrún Olsen.

Beinir Johannes Juul Poulsen, Tórshavn, hevur fingið sveinabræv sum handils-slaktari. Hann lærdi í Miklagarði í SMS í Tórshavn, læri-meistari var Jørgen P. Jørgensen.

Anfinn Højgaard, Glyvrum, hevur fingið sveinabræv sum maskinsmiður. Hann lærdi hjá Mekanik í Runavík, læri-meistari var Ernst Rasmussen.

Dan Knudsen, Saltangará, hevur fingið sveinabræv sum maskinsmiður. Hann lærdi hjá Mekanik í Runavík, læri-meistari var Ernst Rasmussen.

Maj Johannesen, Tórshavn, hevur fingið lærubræv í krambúðaryrkinum. Hon lærdi í Miklagarði í SMS í Tórshavn, læri-meistarar vóru Ole Pedersen og Ivar Høyer Jensen.

Dánial Jespersen, Tórshavn, hevur fingið lærubræv í krambúðaryrkinum. Hann lærdi í Miklagarði í SMS í Tórshavn, læri-meistarar vóru Ole Pedersen og Ivar Høyer Jensen.

Masa Jonnet Ørvarodd, Sandavági, hevur fingið lærubræv í skrivstovuyrkinum. Hon lærdi á Fúta-skrivstovu í Tórshavn, læri-meistari var Heðin Mikkelsen.

Fróði Reinert Petersen, Saltnesi, hevur fingið lærubræv í skrivstovuyrkinum. Hann lærdi á Fúta-skrivstovu í Tórshavn, læri-meistari var Heðin Mikkelsen.

KFUM-skótarnir á Argjum og í Havn

KFUM-skótarnir á Argjum

Virksemið er nú byrjað aftur eftir summarsteðgin. Nýggir limir kunnu teknast. Skótarnir á Argjum halda til í Argja kirkju.

Úlvar, 1.-2. skúla flokk, møta hósdag kl. 17.00
Úlvar, 3.-4. skúla flokk, møta mánadag kl. 17.00
Skótar, 5.-8. skúla flokk, møta mikukvöld kl. 19.30
Ungdomsskótar, 9.-10. skúla flokk, møta týskvöld kl. 19.30

Skótalið KFUMs, Tórshavn

Virksemið er nú byrjað aftur eftir summarsteðgin. Nýggir limir kunnu teknast. KFUM-skótarnir í Havn halda til í KFUM, Høydalsvegi 6.

Úlvar, 1.-2. skúla flokk, møta týsdag kl. 18.00
Úlvar, 3.-4. skúla flokk, møta hósdag kl. 18.00
Skótar, 5.-8. skúla flokk, møta mánakvöld kl. 19.30 og hóskvöld kl. 19.30
Ungdomsskótar, 9.-10. skúla flokk, møta mikukvöld kl. 19.30